

ФОП і готівка:

оприбуткування, ліміти,
PPO і фінмоніторинг...

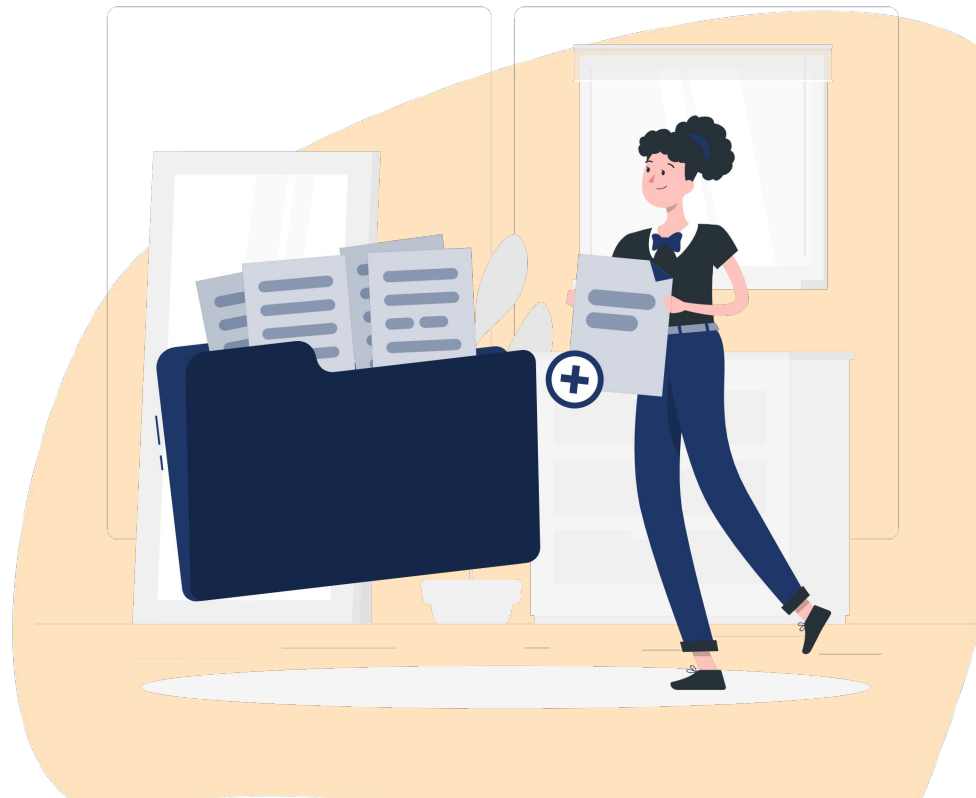

ФОП vs
оприбуткування
готівки

1. Порядок оприбуткування прописаний у «касовому» Положенні НБУ від 29.12.2017 р. № 148. Для ФОП (загальна система, єдиний податок) оприбуткувати готівку — це означає записати її в день отримання в Книгу обліку доходів (Книгу обліку доходів і витрат). Причому діємо за правилами ведення Книг — запис вносимо підсумком за день.

2. Книги ФОП скасовуються — з 01.01.2021 р. Із цієї дати оприбуткуванням, імовірно, вважатиметься запис у заміниках Книг. Для єдиноподатників — щомісячний запис доходу в довільному обліковому регістрі. Додаткових вимог на зразок обов'язкового оформлення розрахункових документів НБУ висувати, судячи з усього, не збирається.

3. «Ти штраф бачиш? А він є». «5-кратний» штраф за Указом № 436/95 скасували ще в 2019 році. Але ніхто не скасував **адмінштраф** за ст. 163-15 КпАП (від 1700 до 3400 грн, у разі повторного притягнення — ще більше). А суди нормально дивляться на його застосування податківцями, в тому числі до ФОП, **за неоприбуткування / неповне або несвоєчасне оприбуткування готівки.**

4. Головне — пережити 2 місяці. Благо за цим адмінштрафом короткий строк давності — 2 місяці з дня оприбуткування готівки. Після — притягнути не можна, а якщо притягнули — легко відбити штраф через суд. Та й впіймати ФОП на цьому порушенні досить складно (якщо немає доказів отримання готівки).

5. Розрахункові документи на отримання готівки

(товарні чеки/квитанції) для цілей оприбуткування оформляти не вимагається починаючи з 15.02.2019 р. (актуально для тих, хто працює без РРО/ПРРО/КОРО/РК). Ця проблема може «вилізти» в 2021 році зі скасуванням Книг, але вже в іншому контексті — податковому. Не виключаємо, що податківці захочуть бачити первинку, яка підтверджує готівкові доходи (не дуже позитивні сигнали вже бачимо від ДПСУ).

«Приємності» ФОП-статусу

1. Не потрібно розробляти свій порядок оприбуткування готівки. Це не для ФОП. Пункт 12 «касового» Положення № 148 вимагає цього тільки від підприємств/установ.

2. У ФОП немає ліміту залишку готівки в касі. Відповідно немає потреби здавати отриману готівку в банк. А якщо вона все-таки здається, потрібно бути уважними в призначенні платежу. Зазначайте, що це саме готівкова виручка за такий-то період (що, у свою чергу, повинно відповідати записам про готівкові надходження за цей період у Книзі, інакше така виручка відправиться в дохід). Раніше невраховані в Книзі кошти податківці, як і раніше, вимагають (від єдиноподатників) включати до доходу.

При використанні «обхідного маневру» у вигляді отримання короткострокової поворотної фіндопомоги (не включається до доходу) краще, щоб кошти на рахунок ФОП перераховував позикодавець.

3. ФОП не застосовує касову книгу. Крім того, ФОП не повинні використовувати прибуткові і видаткові касові ордери (ПКО і ВКО) — це обов'язок юросіб. Тому податківці часто не визнають як належний доказ сплати готівкових коштів на користь ФОП отримані від них квитанції ПКО. Хоча є й позитивні рішення суду із цього приводу.

4. Договір про повну індивідуальну матеріальну відповідальність. Якщо з готівкою працює найманий співробітник ФОП, то варто укласти з ним договір про повну матеріальну відповідальність. Якщо підприємець готівкою займається сам, то такий договір не потрібен.

5. ФОП не видає собі кошти під звіт. Це стосується як загальносистемника, так і єдиноподатника. Відповідно сам собі авансовий звіт («Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт») не надає (у тому числі за отриманою за карткою «ключ до рахунку» готівкою). Але своїм працівникам ФОП цілком може видавати кошти під звіт і вимагати авансовий звіт.

Обмеження розрахунків готівкою

1. 10/50 тис. не скасовували. Гранична сума для розрахунків суб'єктів господарювання між собою — до 10 тис. грн включно. Для розрахунків між суб'єктом господарювання і звичайною фізособою — до 50 тис. грн включно. ФОП — це суб'єкт господарювання. «Незалежний професіонал» (нотаріус, адвокат тощо) — звичайна фізособа.

2. РРО не рятує. Якщо розрахунок готівкою проводити з використанням РРО, то сумові обмеження все одно працюють. Якщо через РРО проводити оплату через платіжну картку, то жодних обмежень немає. Обійти готівкове обмеження можна в тому числі через продаж подарункових сертифікатів (які придбають різні люди) з подальшим обміном на товар.

3. Позики під ковпаком обмежень. На видачу/повернення поворотної фіндопомоги готівкове обмеження поширюється (лист НБУ від 07.02.2018 р. № 50-0007/7855). Якщо на користь однієї особи ви платите готівку і того ж дня отримуєте від неї готівку, то з граничною сумою порівнюється загальна сума таких платежів (підсумовуються виплати в обидві сторони).

4. Контролюють податківці. Вони ж штрафують — накладають адміністративний штраф за ст. 163-15 КпАП (від 1700 до 3400 грн, у разі повторного притягнення — ще більше). Оштрафувати можуть як одержувача, так і платника готівки. Поза зоною дії штрафу тільки звичайні фізособи.

5. 2 місяці рятують. Строк давності за таким штрафом — 2 місяці з моменту здійснення понадлімітного платежу (ст. 38 КпАП). Податківці вважають інакше — 2 місяці з моменту виявлення під час перевірки, але це неправильно, тому вони в судах програють (наведемо одне рішення, а кому мало — ще одне).

Наступ РРО

1. З 01.01.2021 р. Низка ФОП-ЄП груп 2 — 4 втратить РРО-імунітет. Тобто не допоможе навіть неперевищення «планки» доходу в 1 млн грн, якщо здійснюється (п. 61 підрозд. 10 розд. XX ПКУ): реалізація товарів (надання послуг) через мережу Інтернет; роздрібна торгівля вживаними товарами в магазинах та інші види діяльності за встановленим переліком.

2. Текстиль і запчастини до авто. Один із видів діяльності, який вестиме до втрати РРО-імунітету, — реалізація текстилю (крім реалізації за готівкові кошти на ринках), деталей та приладдя для авто за встановленим КМУ переліком. КМУ вже визначився з цими переліками (постановою від 22.07.2020 р. № 634). За принципом: «текстиль — наше ВСЕ».

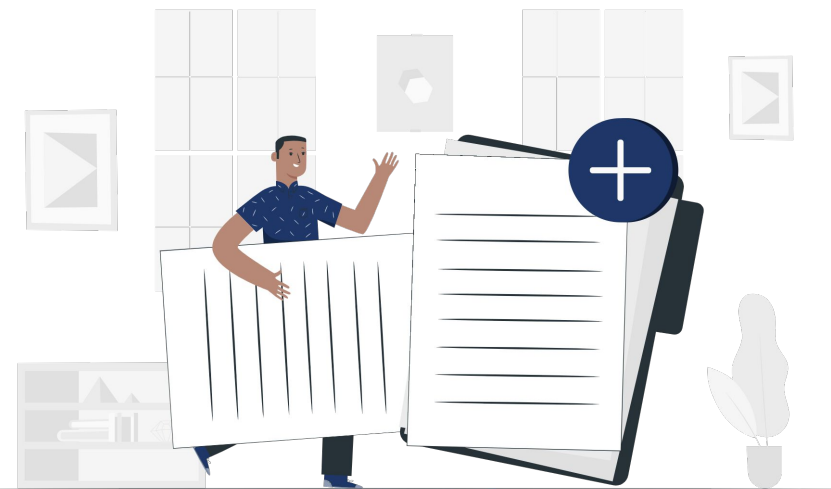

3. Чекаємо послаблень для групи 1. Одним із компенсаторів РРО-настання була можлива лібералізація умов для групи 1 єдиного податку (з безумовним РРО-імунітетом). Надати право мати найманих працівників, розширити перелік дозволених видів діяльності тощо. Про це йшлося в Указі від 17.10.2019 р. № 761/2019. Поки тільки підняли ліміт доходу.

4. Протестні акції проти РРО для ФОП. Вони вже почалися. Підуть на поступки або ні, зараз ніхто не скаже. Поготів на тлі того, що класичним РРО вже з'явилася альтернатива у вигляді програмних РРО (ПРРО). Підзаконна нормативка під ПРРО затверджена наказом Мінфіну від 23.06.2020 р. № 317.

5. Документи на товар. Приймання готівки/карток (навіть якщо ФОП не застосовує РРО через РРО-імунітет) підводить ФОП під дію Закону про РРО з його вимогою пред'являти документи на товар під час перевірки. Не стосується ФОП-ЄП-«безПДВшників», які не реалізують ТСПТ, лікарські засоби, вироби медпризначення, «ювелірку». Поки (до кінця жовтня) ФОП захищає щит у вигляді карантинного мораторію на перевірки. Але депутати вже зібралися цей мораторій згортати — законопроект від 15.09.2020 р. № 4101.

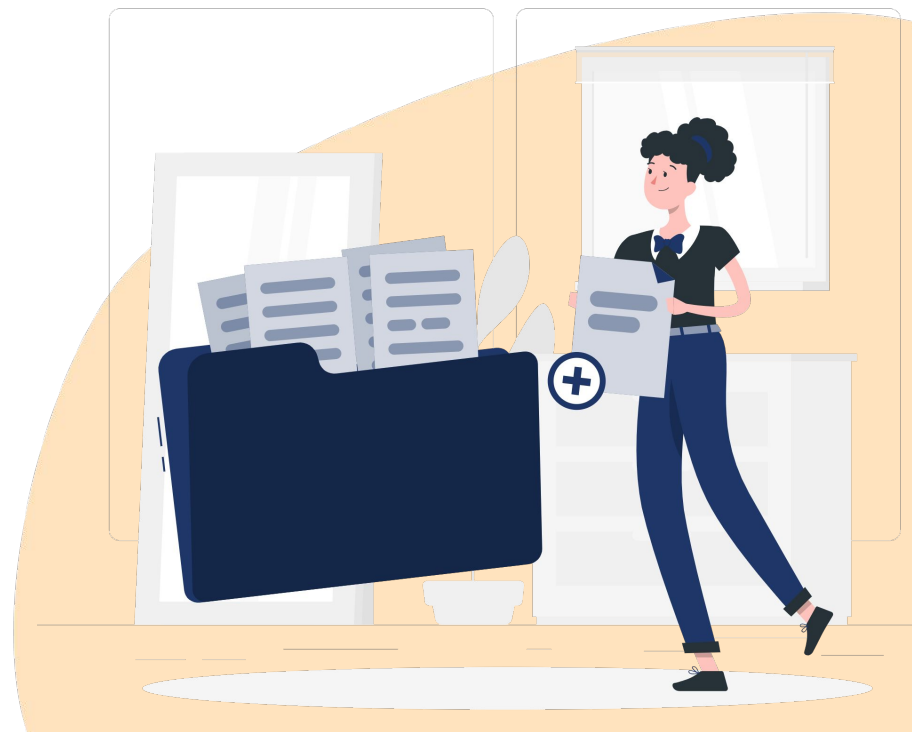

«Антиготівкові» заходи / фінмоніторинг

1. Зняття готівки. З 3 червня банки посилили вимоги при видачі госпсуб'єктам готівкових коштів. Повинні, застосовуючи ризик-орієнтований підхід, забезпечити отримання від клієнтів-госпсуб'єктів (у тому числі ФОП) підтвердних документів, на підставі яких здійснюються готівкові розрахунки (закупівельний акт або відомість, договір постачання, договір транспортування, договір зберігання тощо).

2. Безрозмірні особисті потреби ФОП. У ФОП є перевага — він може знімати готівку на свої особисті потреби. Тобто з мінімумом пояснень / без пакета підтвердних документів.

3. Підтверджувати відсутність податкового боргу при знятті готівки на особисті потреби не потрібно. Заздалегідь переганяти кошти на особистий рахунок теж не потрібно. Можна зняти в касі банку або за допомогою корпоративної картки / картки-ключа. Надумана проблема пішла з «відкликанням» НБУ своїх змін до Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків № 492.

4. Платежі більше 5 тис. грн. ФОП може переказати готівку (в тому числі поповнити свою або чужу картку) в сумі ≥ 5 тис. грн. Але банк зобов'язаний його ідентифікувати (встановити особу на підставі паспорта або банківської картки). При цьому сам підприємець, який приймає від покупця готівку у зазначеній сумі, ідентифікувати покупця не зобов'язаний.

5. Від 400 тис. грн (але іноді й менше).

Обов'язковому фінмоніторингу підлягають у тому числі фінансові операції з готівкою (внесення, переказ, отримання коштів) у сумі 400 000 грн і більше. Водночас банк може зупинити підозрілу операцію на будь-яку суму.

